

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ З РАДІАЦІЙНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА ЕКОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ
КИЇВСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УКРАЇНСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ ІНСТИТУТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА ПОЛІТОЛОГІЇ
УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

ПРОТИДІЯ ТЕРОРИСТИЧНИМ АКТАМ У МІСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ

**ЗБІРНИК
МАТЕРІАЛІВ НАУКОВОГО ФОРУМУ**

21 червня 2023 року

Київ
Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова
2023

Рекомендовано до друку Вченою радою
Навчально-наукового інституту права та політології
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
(протокол № 3 від 19.06.2023 р.)

Редакційна колегія:

- Андрущенко Віктор Петрович** – доктор філософських наук, професор, ректор Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, член-кореспондент Національної академії наук України, академік Національної академії педагогічних наук України;
- Горінов Павло Валерійович** – кандидат юридичних наук, директор Навчально-наукового інституту права та політології, доцент кафедри правознавства та галузевих юридичних дисциплін Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, заслужений працівник соціальної сфери України;
- Драпушко Ростислав Григорович** – кандидат філософських наук, проректор з науково-педагогічної роботи (адміністративно-господарська діяльність), доцент кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики УДУ імені Михайла Драгоманова, заслужений працівник соціальної сфери України;
- Сопілко Ірина Миколаївна** – доктор юридичних наук, професор, керівник апарату Національної комісії з радіаційного захисту населення України, головний науковий співробітник Науково-дослідного центру «Інститут сімейної та молодіжної політики імені Олександра Яременка» ННІ права та політології УДУ імені Михайла Драгоманова, заслужений юрист України;
- Торбін Григорій Мирославович** – доктор фізико-математичних наук, професор, проректор з наукової роботи Українського державного університету імені Михайла Драгоманова;
- Чемакіна Октябринна Володимирівна** – кандидат архітектури, доцент Українського гуманітарного інституту.

П 83 **ПРОТИДІЯ ТЕРОРИСТИЧНИМ АКТАМ У МІСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ:** збірник матеріалів Наукового форуму. Навчально-науковий інститут права та політології УДУ імені Михайла Драгоманова (м. Київ, 21 червня 2023 р.). – Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. – 396 с.

ISBN 978-966-931-281-5

Збірник матеріалів Наукового форуму «Протидія терористичним актам у міському середовищі» присвячено комплексному вивченню проблеми протидії тероризму у міському середовищі. У збірнику представлено результати досліджень, що детально розглядають правові аспекти боротьби з тероризмом у міському середовищі, екологічні наслідки терористичних актів і стратегії екологічного відновлення, психологічні наслідки для місцевого населення та підходи до психологічної реабілітації, соціальні наслідки тероризму та розвиток стійкого соціального середовища, а також архітектурні рішення для забезпечення безпеки та мінімізації наслідків терористичних актів.

Збірник розраховано для науковців, фахівців та інших зацікавлених осіб, які досліджують проблематику протидії терористичним актам з правових, екологічних, психологічних, соціальних, архітектурних аспектів та охорони здоров'я.

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, правильність фактів і посилань несуть автори матеріалів.

УДК 343.326-048.66(477-21)
DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-NF_NNIPiP_2023

ISBN 978-966-931-281-5

© Автори публікацій, 2023
© Навчально-науковий інститут права та політології, 2023
© Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023

БОНДАР КАТЕРИНА ОЛЕКСАНДРІВНА,
аспірантка Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

ВОЛОШИНА НАТАЛІЯ ОЛЕКСІЇВНА,
*професор, доктор біологічних наук,
завідувач кафедри екології Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова*

ЕКОЛОГІЧНІ НАСЛІДКИ ЗНИЩЕННЯ КАХОВСЬКОЇ ГЕС

Військові дії на території України мають колосальні екологічні наслідки, як для екологічної безпеки так і для спільного майбутнього.

Із перших днів вторгнення росіян ми фіксуємо всю шкоду, яку вони завдають природним екосистемам. Сьогодні зафіксовано 257 випадків екоциду – це підриви складів паливно-мастильних матеріалів, сховищ нафтопродуктів з відповідними наслідками для довкілля; авіаудари по підприємствах, які використовують небезпечні хімічні речовини у виробництві; пошкодження та руйнування очисних споруд і вилив стічних вод у наші водойми; трансформація ландшафтів, деградація ґрунтового покриву, лісові пожежі. Частина цих екологічних злочинів відбуваються на природоохоронних землях [2].

Початок червня 2023 року став ще одним злочинним рубежем – вибух на Каховській ГЕС, який повністю її зруйнував станцію.

У зоні затоплення опиняються понад 80 населених пунктів, у тому числі й Херсон. Масштаби впливу на навколишнє середовище вражає. Можна виділити декілька основних уражень, а саме:

Підтоплення території міста Херсон, Голої Пристані та Нової Каховки та інших, які розташовані в долині річки Дніпро[1];

Забруднення водойм сміттям та хімікатами води яка переміщується до Дніпровсько-Бузького лиману, а потім відповідно до Чорного моря [1];

Забруднення унікального водно-болотного угіддя міжнародного значення «Дельта річки Дніпро», а також Національному природному парку «Нижньодніпровський», де збереглися рідкісні угруповання заплавних лісів, боліт, лук, значна кількість видів тварин і рослин, які включені до світового червоного списку Міжнародного союзу охорони природи [1];

В зоні підтоплення або поблизу опинилися об'єкти Смарагдової мережі: *Lower Dnipro* (UA0000192), *Oleshkivski Pisky* (UA0000107), *Black valley* (UA0000368), *Kakhovske Reservoir* (UA0000106), *Green depression* (UA0000370) та інші, представлені екологічними коридорами екологічної мережі, природними ядрами із залишками незайманих степів – найбільш вразливих екосистем України, унікальними природними оселищами, рослинними угрупованнями, раритетними видами флори і фауни, що охороняються Резолюцією 4 і 6 Бернської конвенції [3]. Територія в зоні ураження втрачає функціонал щодо підтримання екологічної Екологічний паспорт рівноваги, забезпечення шляхів міграції, колонізації і обміну генами між видами, можливості забезпечення

трофічного і репродуктивного ареалу, місць гніздування тощо.

Масовий мор риби на Дніпропетровщині та Херсонщині [1].

Зниження рівня води у водосховищі унеможливить подачу води через Північнокримський канал до Кримського півострова, та трьох областей, а саме: Херсонської, Запорізької та Дніпропетровської.

Відомий науковець Євген Корж, кандидат географічних наук, доктор філософії, викладач ХДАЕУ зробив і позитивні прогнози, стосовно екологічної ситуації, яка склалася на Каховській ГЕС. Близько 20 років природа адаптувалася до діяльності Каховської ГЕС, тепер такі виклики на наступні 20 років. Крім негативного, є і позитивні тенденції. Великі витрати води у русловій мережі пониззя Дніпра навпаки є дуже сприятливими для «промивки» заплавлених водойм, малих проток і прилеглих плавневих заболочених масивів у весняний період та очищення її від мулів, детриту й інших шкідливих органічних речовин, що накопичились у них впродовж багатьох десятиліть [2].

Наразі спрогнозувати всі можливі наслідки та оцінити шкоду, завдану довкіллю від агресії РФ, зокрема, руйнування Каховської ГЕС, неможливо. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України фіксує всі злочини проти природи та підраховують збитки, для відновлення навколишнього середовища в наступних десятиліттях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Офіційний веб-сайт Міністерства. [Електронний ресурс]. URL: <https://mepr.gov.ua/pidryv-damby-kahovskoyi-ges-tse-najbilshyj-akt-ekotsydu-yakuj-rosiya-vchynyla-z-pochatku-povnomasshtabnogo-vtorgnennya-v-ukrayinu/>
2. Екологічний паспорт Херсонської області 2023. *Екологічні паспорти регіонів*. Херсонська область.
3. Програма Emerald Network Viewer URL: <https://emerald.eea.europa.eu/>